

(prozator ce și-a dovedit apetența și pentru dramaturgie, în construcții de anvergură ideatică și coerență artistică). Bănuim că „rescrierea”, probabil quasi-colectivă, i-a dat câștig de cauză primului pentru că pe cel de al doilea l-a făcut de nerecunoscut. S-a ajuns aproape la o piesă a nimănui despre nimic, pusă în scenă de nimeni. Pentru că nici semnătura regizorală a lui Dan Micu nu mai e de recunoscut, chiar dacă arar mai trece prin scenă – ca în alte dăți și în alte spectacole – o suavă balerină (înger alb, simbol al purității și visului), obligată acum la extincție de asfixianta poluare morală din jur. Singura grijă a tuturor (inclusiv a actorilor) pare doar aceea de „a ne rîde”, cu orice preț și de orice, mai ales dacă se referă la noi ca nație. Dar una e s-o faci măcar în descendență caragialeană și alta e să te revendici, să zicem, din Tomazian sau din locurile comune ale spectacolelor de revistă, de la Pitești pînă la Deva.

A mai face „mișto”, în '93, de coruri sau de brigăzile artistice de odinioară (cînd piesa și spectacolul nu stau nici la degetul cel mic al evoluțiilor postdecembriste ale grupului „Divertis”), a „construi” azi o piesă avînd ca „nucleu conflictual” vînzarea statuii constănțene a lui Ovidiu unor ageamii (care acum îl mai și confundă pe Ovidiu cu Lenin!), a face iar cal de bătaie din fardarea realității de către televiziune, amestecînd alandala ce-a fost înainte și după '89, e pe cît de neloaial, pe atît de lipsit de originalitate artistică și chiar de o minimă onestitate profesională. „Glazura” '89 e străvezie și neimplicată conflictual, pretențiile „problematicii” sînt evident mari dar se opresc în fapt la aluzii anemice, ciupite și ele de prin filme. Primează pata de culoare a „pitorescului” voit caricatural, anihilînd deopotrivă replici cu haz și apariții scenice percutante (precum cea datorată actriței Coca Bloos). Ele par rămase din prima variantă, care avea poate și miez. Ceea ce ni se oferă acum nu are, și ar fi inutil să căutăm o scriitură „adîncă” în abundentele fumigații scenice, dornice să ofere încropelii ambalajul faptului de artă.

Nu ne vine să credem nici acum că în acest spectacol joacă Leopoldina Bălanuță, marea tragediană a teatrului românesc, făcînd aici comedie, o comedie grosier-caricaturală, de mîna a doua. Iar dacă vom spune că Păpăndură – spre meritul său – a ajuns să fie efectiv cel mai bun actor din spectacol, credem că am spus destul.

VICTOR PARHON

ÎNTRE PEDAGOGIE ȘI ARTĂ

MATILDA de Alexandru Pleșcan, după Roald Dahl ● **TEATRUL „ION CREANGĂ”** ● Data premierei: 6 iunie 1993 ● Regia: Thomas de Mallet Burgess ● Scenografia: Spyros Coscinas ● Muzica: Paul Urmuzescu ● Distribuția: Claudia Cărămidă-Revnice (Matilda), Cornelia Pavlovici (Învățătoarea), Florina Luican (Mama Matildei), Cristian Irimia (Tatăl Matildei), Gheorghe Petcu (Directoarea) Anca Zamfirescu (Biblioteca, Bucătarul, Asistentă) și copiii: Ruxandra Păun, Laura Teodorescu, Andreea Dobranici, Ioana Alexandra, Viorel Ionescu, Augustin Abraham, Mircea Ștefanu.

Despre activitatea educativă pe care mulți artiști de teatru din Marea Britanie o desfășoară în cadrul școlilor, îmbinînd psihologia, pedagogia și arta într-o acțiune convergentă cu caracter informativ și formativ, am aflat lucruri interesante acum mai bine de douăzeci de ani, într-o vizită de documentare, ale cărei revelații nu și-au mai găsit urmarea. Proiectul Teatrului „Ion Creangă” de a iniția acest gen de activități, care să stimuleze gîndirea și creativitatea copiilor, realizînd și o apropiere de un tip deosebit între teatru și școală, mi-a apărut așadar binevenit și cu bune perspective, prin colaborarea cu specialiști din Anglia, ai domeniului. Tînărul regizor-pedagog Thomas de Mallet Burgess și Ruth Burgess (șefa programului educațional) au trecut, deci, la lucru. Un prim rezultat vizibil: selecționarea unui grup de copii care să joace în spectacolul **Matilda**, alături de actorii Teatrului „Creangă”.

Ce este **Matilda**? De data asta nu mai e vorba despre un proiect educativ, ci despre un spectacol, așadar, despre artă.

Nu cunosc romanul de mare popularitate al scriitorului englez pentru copii Roald Dahl, roman care a servit drept bază literară adaptării scenice – „piesă în două acte” – efectuată de Alexandru Pleșcan. Independent însă de acest reper, textul spectacolului apare cam sărac și, mai ales, de o coerență precară. Lunga povestire autobiografică și sentimentală a tînerei profesoare, singura persoană adultă cumsecade (interpretată cu sensibilitate de Cornelia Pavlovici) apare ca un corp străin în șirul pîrpețiilor Matildei, fetița deșteaptă, superdotată, care acasă are a lupta cu niște părinți

obtuzi, anti-culturali și, pe deasupra, și necinstiți, iar la școală trebuie să înfrunte samavolnicile unei directoare hapsine, totul încheindu-se incert, cu punct și virgulă.

În decorurile vesele, viu colorate, ca niște ilustrații la o carte pentru copii, și lesne manevrabile, create de scenograful englez de origine greacă Spyros Coscinas, spectacolul se desfășoară într-un ritm alert, facilitat de muzica lui Paul Urmuzescu, dar construcția rămîne fragmentară, iar caracterizarea personajelor sumară. Actorii buni ai Teatrului „Creangă”, ca Florina Luican sau Cristian Irimia, îngroașă neartistic contururile personajelor, iar Gheorghe Petcu se „travestește” cu stîngăcie în Directoare, dînd replicile otova, fără nuanțare. În rolul titular, Claudia Cărămidă-Revnice a avut de învins dificultatea de a-și face credibil travestiul de copil, alături de „un grup de copii autentici, care joacă și se joacă pe ei înșiși cu naturalețea proprie vîrstei. A reușit uneori, alteori mai puțin.

Prezența în scenă a unor actori profesioniști alături de copii – artiști amatori – creează unele denivelări și provoacă semne de întrebare privind rezultatul artistic al experimentului pedagogic. Cînd, în 1965, a luat ființă Asociația Internațională a Teatrului pentru Copii și Tineret (ASSITEJ) s-a discutat mult despre efectele întrebunțării copiilor ca artiști într-o activitate teatrală continuă și despre alte probleme controversate privind influența jocului teatral asupra unor mlădițe umane în formare. Poate că spectacolul **Matilda** va deschide o etapă nouă a discuțiilor.

MARGARETA BĂRBUȚĂ